

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 209g/2022

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 313 din Codul contravențional
(neclaritatea noțiunii de „*interes public*” [3])

CHIȘINĂU

15 decembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea depusă la 8 decembrie 2022,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 decembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicată de dl Valerii Secrieru, parte în dosarul nr. 4-1528/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl Igor Barbacaru, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, se află cauza de învinuire a dlui Valerii Secrieru de comiterea contravențiilor prevăzute la articolele 313 [*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*] și 315 [*luarea sau darea de recompensă nelegitimă sau de folos material*] din Codul contravențional.

4. Pentru calificarea faptelor pe baza articolelor 313 și 315 din Codul contravențional, Procuratura Anticorupție a reținut că dl Valerii Secrieru, ofițer superior al Sectorului de Poliție de Frontieră din cadrul Aeroportului Internațional Chișinău, a examinat un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 76¹ din Codul contravențional, a cerut și a primit de la contravenient o sumă de bani pentru achitarea amenzii. Cu o jumătate din suma de bani a achitat amenda aplicată contravenientului, iar cealaltă și-a însușit-o. De asemenea, Procuratura Anticorupție a reținut că dl Valerii Secrieru a primit recompense de la mai multe persoane, după ce a întocmit mai multe procese-verbale cu privire la contravenții împotriva lor.

5. În cadrul examinării cauzei, dl Valerii Secrieru a ridicat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional.

6. Printr-o încheiere din 27 octombrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici actului delictuos o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

8. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 313 Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine **intereselor publice** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul a susținut faptul că legea nu stabilește criterii clare și previzibile pe baza cărora autoritățile care aplică legea ar putea stabili întinderea noțiunii „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, normă care stabilește răspunderea pentru excesul de putere sau pentru depășirea atribuțiilor de serviciu. Autorul excepției de neconstituționalitate a făcut

referire la Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017, prin care a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal.

10. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional.

15. Pentru a putea fi declanșat controlul de constituționalitate, Curtea trebuie să confirme aplicabilitatea prevederilor legale contestate în cauza examinată în fața instanței de drept comun care a trimis sesizarea privind excepția de neconstituționalitate. Excepția a fost ridicată într-o cauză de învinuire de comiterea contravențiilor prevăzute la articolele 313 și 315 din Codul contravențional. Curtea observă că în redarea circumstanțelor litigiului principal se menționează despre comiterea unor fapte de pretindere și acceptare de remunerații ilicite. Admițând că dispozițiile contestate din articolul 313 din Codul contravențional ar putea fi aplicate la examinarea cauzei contravenționale, Curtea notează că instanța de drept comun este competentă să analizeze circumstanțele cauzei, având posibilitatea să verifice dacă faptele calificate drept contravenții de procurori nu întrunesc, în realitate, elementele constitutive ale unor infracțiuni. În cazul în care nu ar proceda astfel, judecătorii ar contribui la menținerea climatului de indulgență sau de impunitate față de cei care ar trebui sancționați cu pedepse efective, nu simbolice.

16. Curtea constată că prevederile care constituie obiectul prezentei cauze au constituit anterior obiectul unor sesizări, fiind invocate aceleași argumente (a se vedea DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019 și DCC. nr. 42 din 1 aprilie 2021). În acest context, Curtea subliniază că înainte de a trimite o excepție de neconstituționalitate la Curte, judecătorii trebuie să analizeze dacă în jurisprudența Curții nu există deja sesizări similare soluționate în substanță, nu pe baza criteriilor procedurale. Mai ales, în cauzele contravenționale, trimiterea la Curte a unor excepții care au soluții în jurisprudența ei ar contribui la tergiversarea procesului, iar uneori la intervenirea termenului de prescripție și, așadar, la întreținerea unui climat de indulgență și de impunitate.

17. Curtea a reținut că există diferențe între raționamentele care au stat la baza Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017 prin care a fost

declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal și critica sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional (DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, §§ 15, 16).

18. În Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017, examinând prevederile articolului 328 alin. (1) din Codul penal, Curtea a constatat că una dintre urmările prejudiciabile ale infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu o constituie provocarea unor daune considerabile „intereselor publice”. Curtea a observat că articolul 328 alin. (1) din Codul penal prevede o infracțiune materială și include interesul public în urmările prejudiciabile ale acesteia, însă norma de trimitere (articolul 126 alin. (2) din același Cod), pe baza căreia se evaluează la modul concret prejudiciul provocat în fiecare caz, nu stabilește *expressis verbis* „interesul public” ca valoare socială care poate fi determinată. În acest sens, Curtea a reținut că, prin caracterul general al formulării urmărilor prejudiciabile, exista riscul ca organele de drept să aplice articolul 328 alin. (1) din Codul penal nu ca pe o infracțiune materială, ci ca pe una formală, adică doar pe baza constatării acțiunilor incriminate, făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile (HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, §§ 77, 78, 81).

19. Totuși, spre deosebire de articolul 328 alin. (1) din Codul penal, articolul 313 din Codul contravențional stabilește răspunderea pentru excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu care contravine „intereselor publice” fără provocarea unor urmări prejudiciabile. Sintagma „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional descrie doar fapta, nu și urmarea prejudiciabilă. Altfel spus, contravenția în discuție este una formală (DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, § 19).

20. Astfel, Curtea a subliniat că nimic din hotărârea menționată nu denotă faptul că raționamentele acesteia trebuie aplicate, *mutatis mutandis*, cu privire la sintagma „interese publice” din alte acte normative. Raționamentele HCC nr. 22 din 27 iunie 2017 aveau în vedere o situație particulară, *i.e.* imposibilitatea determinării mărimii daunelor provocate unei entități imateriale generale – „interesul public” (DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, § 20).

21. De asemenea, Curtea a subliniat că articolul 313 din Codul contravențional sancționează fapta de comitere a unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice. Pe de altă parte, articolul 3 din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017 prevede definiția noțiunii de „interes public”. Așadar, prin „interes public” se înțelege interesul general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților menționate în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punctul de vedere al utilizării resurselor. Prin urmare, Curtea a constatat că, printr-o interpretare rezonabilă și sistematică, interpretul legii poate să identifice sensul noțiunii în discuție (DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, § 22; DCC nr. 42 din 1 aprilie 2021, § 17).

22. Având în vedere că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este una repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în Deciziile nr. 100 din 3 octombrie 2019 și 42 din 1 aprilie 2021 sunt valabile și în prezenta cauză.

23. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicată de dl Valerii Secrieru, parte în dosarul nr. 4-1528/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 15 decembrie 2022
DCC nr. 180
Dosarul nr. 209g/2022*